

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

HAVA ARACI BAKIM PROGRAMI PERİYOTLARININ BELİRLENMESİ VE KISA SÜRELİ UZATILMASI TALİMATI (SHT-BPU)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Talimatın amacı, Ticari Hava Taşıma İşletmeleri Yönetmeliği (SHY-6A) ve Genel Havacılık Yönetmeliği (SHY-6B) kapsamında ruhsatlandırılmış İşletmelerin, onaylı bakım programlarında tanımlanan bakım periyotlarının belirlenmesi ve kısa süreli uzatılmasının hangi şartlar altında ve kimin sorumluluğunda gerçekleştirilebileceği konusunda usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Ticari Hava Taşıma İşletmeleri Yönetmeliği (SHY-6A) ve Genel Havacılık Yönetmeliği (SHY-6B) kapsamında yetkilendirilmiş işleticileri ve hava aracı sahiplerini kapsar.

Dayanak

MADDE 3 - (1) Bu Talimat, 14/10/1983 tarih ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu'na, 10/11/2005 tarih ve 5431 sayılı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanuna dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve Kısaltmalar

MADDE 4 – (1) Bu Talimatta yer alan;

- a) AD: İlgili hava aracı/komponenti için tasarım kuruluşunun bağlı bulunduğu ülke otoritesi veya uçağın işleticisinin/sahibinin bağlı bulunduğu sivil havacılık otoritesi tarafından yayımlanmış olan uçuşa elverişlilik talimatlarını,
- b) ALI: Uçuşa Elverişlilik Sınırlamalarını,
- c) AWL: Uçuşa Elverişlilik Sınırlamalarını,
- ç) CMR: Sertifikasyon Bakım Gereksinimlerini,
- d) ETOPS: Çift Motorlu Uçaklarda Uzatılmış Menzil Operasyonlarını,
- e) ETSO: Avrupa Teknik Standart Usul Yetkilendirmesini,
- f) FAL: Yakıt Uçuşa Elverişlilik Sınırlamalarını,
- g) Hava Aracı: Havalanabilen ve havada seyredebilme kabiliyetine sahip her türlü aracı,
- ğ) Hava Aracı Sahibi: Hava aracının tescil sertifikası üzerinde belirtilen sahibini,
- h) İşletici: Ticari Hava Taşıma İşletmeleri Yönetmeliği (SHY-6A) ve Genel Havacılık
- i) Yönetmeliği (SHY-6B) kapsamında ruhsat almış gerçek ve tüzel kişileri,
- ı) MEL: İşletici tarafından yayınlanan ve Genel Müdürlük tarafından onaylanarak yürürlüğe giren asgari teçhizat listesini;

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

- i) MPD: Bakım Planlama Dokümanını,
- j) MRB: Bakım İnceleme Kurulunu,
- k) MSG: Bakım Yönlendirme Grubunu,
- l) SB: Hava aracı imalatçısı tarafından yayınlanmış teknik bültenleri,
- m) SHGM: Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünü,
- n) SHT-21: Hava Aracı ve İlgili Ürün, Parça ve Cihazın Uçuşa Elverişlilik ve Çevresel Sertifikasyonu Talimatını,
- o) SHT-M: Sürekli Uçuşa Elverişlilik ve Bakım Sorumluluğu Talimatını,
- ö) SHT-OLAY: Sivil Havacılık Emniyet Olaylarının Raporlanmasına Dair Talimat
- p) SHY-6A:16/11/2013 tarih ve 28823 sayılı Resmi Gazete yayınlanan Ticari Hava Taşıma İşletmelerini,
- r) SHY-6B:16/05/2013 tarih ve 28647 sayılı Resmi Gazete yayınlanan Genel Havacılık Yönetmeliğini,
- s) SHY-M: Sürekli Uçuşa Elverişlilik ve Bakım Sorumluluğu Yönetmeliğini,
- ş) SYK: Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetimi Kuruluşunu, ifade eder.

(2) Bu Talimatta belirtilmeyen tanımlar için, 14/10/1983 tarihli ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu ile 10/11/2005 tarihli ve 5431 sayılı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Kanununda, ilgili diğer mevzuatta ve ülkemizin üyesi bulunduğu uluslararası sivil havacılık kuruluşları tarafından yayımlanan dokümanlarda belirtilen, tanımlar geçerlidir.

İKİNCİBÖLÜM

Uygulama Esasları

Bakım Programı

MADDE 5 – (1) Bakım programı;

a) Tip sertifikası, limitli tip sertifikası, ilave tip sertifikası, büyük tamir tasarım onayı ve ETSO yetkisi sahiplerinin veya onaylı tasarım kuruluşlarının yayımladığı ve 25/11/2013 tarihli SHT-21 talimatında belirtilen uçuşa elverişlilik ile ilgili talimatlara uygun olarak hazırlanır.

b) Operasyonların tip ve özelliklerine ilişkin her bir özel bakım işlemini de kapsayacak ve uygulanacak tüm bakım detaylarını içerecek şekilde, 10/06/2013 tarihli SHT-M Talimatı, IR M.A.302'ye göre hazırlanır.

Bakım Programı Periyotları

MADDE 6 – (1) SHY-6A veya SHY-6B Yönetmeliği kapsamında yetkilendirilmiş işletmeler veya hava aracı sahipleri tarafından, bu Talimatın 4'üncü maddesinde yer alan gerekliliklere göre hazırlanan bakım programında belirlenen bakım aralıkları, zaman sınırlamalarını oluşturur. İşletmeler veya hava aracı sahipleri, bu Talimatta belirtilen hususlara uygun olduğu durumlarda, söz konusu zaman sınırlamalarının geçici olarak dışına çıkabilirler. Bakım periyotları uçuş saati (FH), iniş sayısı (FC), Takvim zamanı ve bunların kombinasyonları şeklinde ifade edilir.

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

Bakım Programı Periyotlarında Yapılabilecek Değişiklikler

MADDE 7– (1) Büyük hava araçları için, bakım programının MSG mantığına veya durum izlemeye dayalı olduğu hallerde, hava aracı bakım programı bir güvenilirlik programı içerir. Bu kapsamda bakım programı periyotları, işletmenin güvenilirlik programına göre bakım programının etkinliğini izlemesi ve bakım periyodunun değiştirilebilmesi için yeterli veri elde edilmesi sonucunda, SHGM tarafından verilecek onaya müteakip değiştirilebilir.

Bakım Programı Periyotlarının Kısa Süreli Uzatılması

MADDE 8–(1) Ayrıca bakım programı periyotlarında bu Talimatın 9’uncu maddesinde limitlenen kısa süreli uzatma; tip sertifikası sahibi tarafından önerilen limitler içerisinde olması ve aşağıda belirtilen şartların sağlanması halinde, SYK Kalite Müdürü ve Sürekli Uçuşa Elverişlilik Müdürü veya hava aracı sahibi onayı ile yapılabilir. Bu durumda SHGM onayı alınmasına gerek bulunmamaktadır. Yapılan uzatma onayı 72 saat içerisinde gerekçesi ile birlikte Ek’ teki form kullanılarak “shy-m@shgm.gov.tr” adresine bildirilir.

a) İşletmelerin, hava aracı bakım periyodu uzatması için;

1) Değerlendirme tarihi itibarıyla işletmenin son 1 yıllık SAFA denetim bulgu oranının 0,8’in altında olması,

2) İlgili hava aracı tipi için UED-2014/5 sayılı “Hava Aracı Güvenilirlik Programları ve Raporları” Genelgesinde belirtilen esaslara uygun olarak hesaplanmış olan son 3 ay içerisinde teknik dispeç güvenilirliği ortalamasının %95’in üzerinde olması,

3) İlgili hava aracı için son 1 ay içerisinde herhangi bir kaza veya SHT-OLAY Talimatı Ek-1 2’nci ve 3’üncü Madde’ de belirtilen konularda ciddi olay veya olayın yaşanmamış olması gerekmektedir.

b) Hava aracı sahiplerinin, hava aracı bakım periyodu uzatması için;

1) İlgili hava aracının son 1 ay içerisinde herhangi bir kaza veya SHT-OLAY Talimatı Ek-1 2’nci ve 3’üncü Maddede belirtilen konularda, ciddi olay veya olayı yaşamamış olması gerekmektedir.

(2) Bakım periyodu uzatma talebi için söz konusu uzatma ihtiyacının olağandışı gelişmeler sonucu olduğu ispatlanmalıdır. Yapılacak bu uzatma bir bakım planlama aracı olarak anlaşılmalıdır.

(3) Kısa süreli bakım uzatması kullanarak bakım gerçekleştirilen hava aracının bir sonraki bakım takvimi, uzatma periyodu eklenerek hesaplanmamalı ve bakım uzatma yapılmadan önceki programa göre uygulanmalıdır.

Periyodik Bakım Sürelerinin Uzatma Limitleri

MADDE 9-(1) Onaylı bakım programındaki bakım periyotlarının, kısa süreli uzatma kararı değerlendirilirken aşağıdaki limitler dâhilinde uygun görülmelidir.

a) Uçuş saatleri ile kontrol edilen bakım gereklilikleri için:

1) 5000 uçuş saati veya daha az bakım periyotları için %10’a kadar,

2) 5000 uçuş saatinden fazla bakım periyotları için 500 uçuş saatine kadar uzatma verilebilir.

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

b) Takvim Zamanı ile kontrol edilen bakım gereklilikleri için:

- 1) 1 yıl veya daha az bakım periyotları için %10'a kadar veya
- 2) 1 yıldan fazla fakat 3 yılı aşmayan bakım periyotları için 2 aya kadar
- 3) 3 yıldan fazla bakım periyotları için 3 aya kadar uzatma verilebilir.

c) İniş sayıları ile (FC) kontrol edilen bakım gereklilikleri için:

- 1) 500 FC veya daha az bakım periyotları için %5'e veya 25 FC'a kadar (hangisi daha az ise),
- 2) 500 FC' dan fazla bakım periyotları için %5'e veya 250 FC (hangisi daha az ise) kadar uzatma verilebilir.

ç) Birden fazla limitle kontrol edilen bakım gereklilikleri için, daha kısıtlayıcı olan limit uygulanacaktır.

Kapsam Dışı Bakım İşlemleri

MADDE 10 – (1) Bu Talimat kapsamında aşağıdaki hususlar için bakım periyotlarında kısa süreli uzatma yapılamaz.

- a) Ömürlü parçalar,
- b) Uçuşa elverişliliği kısıtlayıcı işlemler (ALI, FAL, AWL, CDCCL, vb.),,
- c) Uçuşa elverişlilik direktiflerinde (AD) belirtilen süreler, tip sertifikası sahibi veya otoritesi veya SHGM tarafından mecburi olarak sınıflandırılan bakım programı içerikleri,
- ç) MRB tarafından aksi belirtilmediği sürece sertifikasyon bakımı gereklilikleri (CMR), MEL' de belirtilen bakım gereklilikleri,
- d) Örnekleme (sampling) programına dâhil olan bakım gereklilikleri,
- e) ETOPS gereği yapılan bakım işlemleri,
- f) Özel yapısal kontrol programları gereği olan veya ayrı olması halinde korozyon önleme ve kontrol programları gereği olan bakım gereklilikleri.

(2) **(Ek: 23/08/2016 - 52217814-010.07.01/E.489)** Yukarıda belirtilen hususlarda SHGM, tip sertifikası sahibi kuruluş ve/veya tip sertifikasını yayımlayan otoriteden alınan görüşleri de dikkate alarak bu görüşlerde belirtilen sınırları geçmemek üzere bakım periyotlarını uzatmaya izin verebilir.

ÜÇÜNCÜBÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan mevzuatlar

MADDE 11 - (1) Bu talimat 26.01.2001 tarihli Hava Aracı Bakım Periyotları ve Kısa Süreli Uzatılması Usul ve Esasları Talimatını (SHT-129.4) ve 11.10.2011 tarihli Bakım Periyotlarının Kısa Süreli Uzatılmasıyla İlgili Genelgeyi yürürlükten kaldırılır.

Yürürlük

MADDE 12- (1) Bu Talimat, yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 13- (1) Bu Talimat hükümlerini Sivil Havacılık Genel Müdürü yürütür.

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

EK

KISA SÜRELİ BAKIM UZATMA BİLGİLENDİRME FORMU

A. Hava Aracı Bilgileri

Tescil İşreti					
SYK Adı /Referans Numarası					
Hava Aracı İmalatçısı ve Modeli					
	Hava Aracı	Motor 1	Motor 2	Motor 3	Motor 4
Seri Numarası					
Uçuş Saati					
İniş Sayısı					

B. Kısa Süreli Uzatma Bilgileri

Gerekçe				
Bakım Periyodu				
Bakım Numarası				
Uzatma Süresinin Bakım Periyoduna Oranı				
Uzatma Süresi (Takvim, FH, FC)				
Bakım İçinde Uzatılmayan İşlemlerin Uygulama Tarih, FH, FC				

C. Uçağın Önceki Bakım Bilgileri

Bakımın Son İki Uygulaması (Tarih, FH, FC)			
Son İki Bakım Uygulaması Arasında Uzatma Uygulandı mı? (EVET/HAYIR)			

Ç. Güvenilirlik Verileri

Dispatch Reliability (Son 3 Ay)	
Teknik Olay (Son 1 Ay)	

D. Safa Denetleme Oranları

Son 1 yıldaki SAFA Denetleme Bulgu Oranı	
---	--

E. Uzatılacak Bakım İşlemleri Listesi

F. Uzatılmayacak Bakım İşlemleri Listesi

G. Uzatma İşleminde Etkilenen Arızalar Listesi